

Verlag *van een zeer grote brand*

op maandag 27 mei 1957 in een papierfabriek

Op maandag 27 mei 1957 zagen personeelsleden van het garagebedrijf van de autobusonderneming „Zuid-Ooster” te Gennep door de ramen van de garage te plm. 16.50 uur een vuurgloed nabij de opslagplaats van de naastgelegen papierfabriek „Page”.

Niemand van degenen die deze beginbrand ontdekten, zou toen bevroed hebben welke enorme afmetingen deze brand nog aan zou nemen.

Het bedrijf

De papierfabriek „Page” te Gennep, opgericht 1 maart 1936, is in de tweede wereldoorlog geheel weggebombardeerd. Vrij spoedig na de bevrijding is begonnen met de wederopbouw van de fabriek en was eerst thans weer practisch geheel herbouwd. In het bedrijf werken circa 320 arbeiders, aan de vervaardiging van hoofdza-

kelijk toiletpapier, (o.m. de betere soorten) celstof, zijdepapier, sanitair artikelen e.d. Als grondstof wordt verwerkt celstof en oud papier. De celstof wordt betrokken uit de Scandinavische landen (de zgn. houtslip) en uit eigen land (de stro-celstof).

De jaarproductie bedraagt ruim 15.000 ton. Met uitzondering van de bombardementen, had het bedrijf gedurende haar bestaan nimmer brand gehad. Het bedrijf is gelegen aan de Willem Boyeweg langs de voormalige spoorbaan Gennep-Goch, op een terrein van 3,5 ha met een bebouwd oppervlak van 1,4 ha. Het bedrijf ligt geheel buiten de bebouwde kom van de gemeente.

De brand

De brand schijnt te plm. 15.45 uur door een onbekende oorzaak te zijn ontstaan in de open loods in de opslag van houtslip (96% droge stof), stro-celstof (50-70% droge stof) en een ter verzending gereedstaande hoeveelheid toiletpapier.

In eerste instantie heeft het eigen personeel gepoogd met blusapparaten de brand te blussen en werd daarbij al spoedig geassisteerd door de in de aanvang genoemde bedrijfsbrandweer van de „Zuid-Ooster” met stralen op de eigen waterleiding.

Intussen werd te 16.00 uur de vrijwillige brandweer van Gennep gealarmeerd die om 16.03 uur ter plaatse was met haar autospuut.

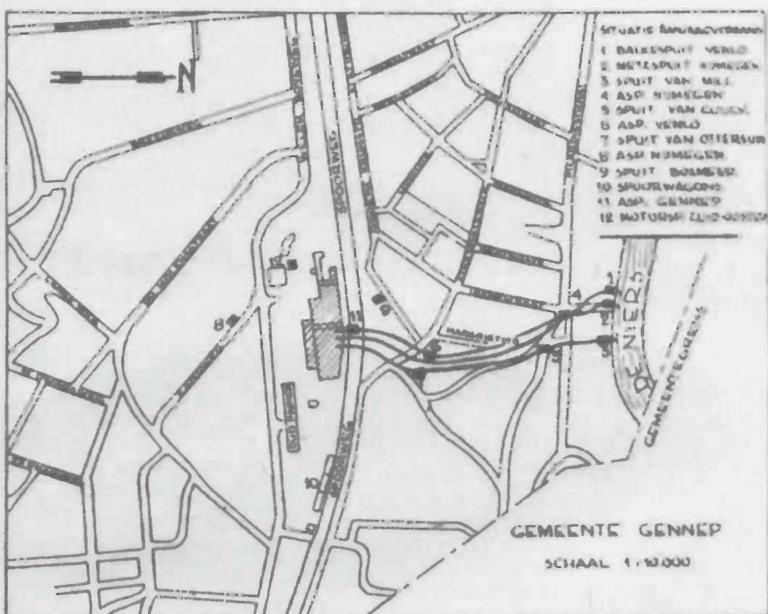
De commandant brandweer van Gennep kwam na een eerste verkenning tot de conclusie dat deze brand de krachten van de Gennepse brandweer te boven zou kunnen gaan en pleegde onmiddellijk overleg met zijn burgemeester die onmiddellijk de brandweren van Nijmegen en Venlo om assistentie verzocht.

Door derden werden Boxmeer en Cuyck gealarmeerd, terwijl later ook nog de brandweren van Ottersum en Mill werden opgeroepen.

De eerste inzet

De bedrijfsbrandweer van de „Zuid-Ooster” in de aanvang geheel op eigen initiatief werkend, zette de eerste stralen in op de westelijke kop van de opslag en trachtte vanaf het dak van de aan de zuid-zijde van de fabriek een waterscherm te vormen, tussen de fabriek en de opslag. Gezien het enorme vlieg vuur, dat honderden meters verder zelfs begin van buitenbranden veroorzaakte, besloot de bevelvoerder van de Zuid-Ooster het platte dak van zijn garage onder water te zetten.

De vrijwillige brandweer van Gennep zette haar eerste stralen in aan de oostzijde van de opslag om daarmee te trachten de verwerkingsafdeling te behouden. Hiervoor legde zij af op een brandkraan van het bedrijf „Page”. Door de enorme snelheid waarmee het vuur om zich heen greep, gepaard gaande met een geweldige

hitte en door het feit dat de pompinstallatie van het bedrijf plotseling stroomloos werd, moest de brandweer van Gennep zich terugtrekken.

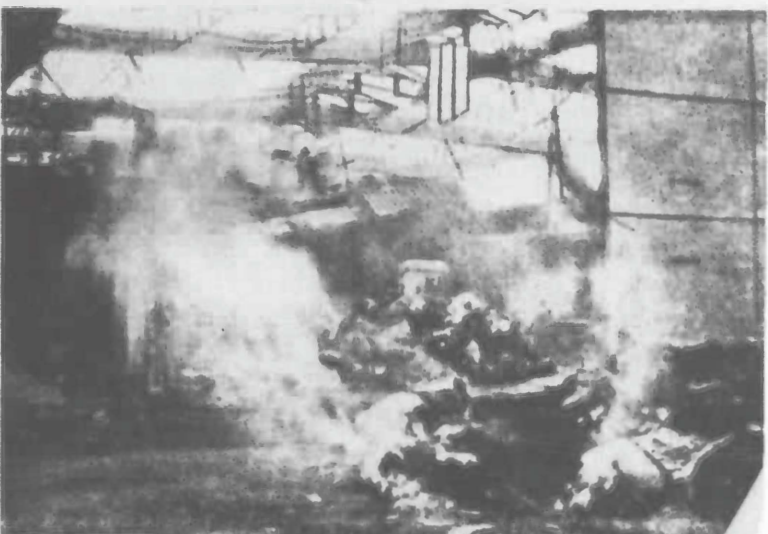
De brandweer van Nijmegen legde met haar autospuut-tankwagen af op een brandkraan in een der nabijgelegen straten en legde aan de westzijde van de opslag af ter bescherming van de gebouwen van „Page” en „Zuid-Ooster”.

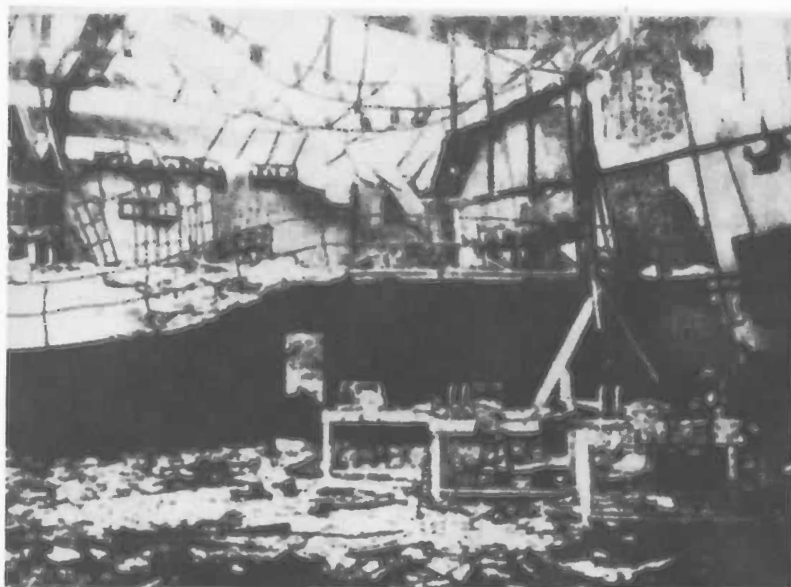
De brandweer van Boxmeer ondersteunde met haar neveltankwagen de pogingen van de brandweer van Gennep. De autospuut legde af op een brandkraan plm. 200 meter ten noorden van de fabriek, waarvan twee stralen binnen en één op het dak werden ingezet.

Bij aankomst van de brandweer Cuyck was het duidelijk dat door het gebrek aan bluswater niet alleen de gehele grondstoffenvoorraad een prooi der vlammen zou worden, maar ook het gehele fabriekscomplex groot gevaar liep, doordat intussen de brand naar de verwerkingsafdeling was overgeslagen.

De commandant brandweer Gennep besloot toen om af te leggen vanaf de Niers, een afstand van plm. 800 meter en hier in aanjaagverband te gaan werken.

Door de gezamenlijke brandweren van Gennep, Nijmegen, Venlo, Cuyck, Ottersum en Mill, is toen het aanjaagverband opgebouwd. Ondanks het feit dat reeds zeer spoedig in aanjaagverband met de blussing kon worden begonnen, stond inmiddels de gehele verwerkingsafdeling in vlammen.

Het glas hing als vellen papier naar beneden.

De brandbestrijding

Toen duidelijk was geworden dat het op tekening gearceerd gedeelte verloren was, omdat dit in lichtertlaai stond, besloot de commandant van Gennep het zwaartepunt te leggen op het behoud van de zeer kostbare machinehal, waar voor enkele miljoenen aan papiermachines stonden opgesteld, en het overig nog niet aangetast bedrijf. Door de inzet van meer dan een dozijn stralen, waarbij van persluchtmaskers gebruik werd gemaakt, en de intense krachtsinspanning, alsmede door voortreffelijk teamwork, mochten deze pogingen gelukken.

's Avonds om 9 uur hielden de burgemeester van Gennep, alle aanwezige commandanten brandweer, het hoofd van de plaatselijke politie, de edt. van de Rode Kruis Colonne en de directie van het bedrijf een bespreking over de verdere blussingswerkzaamheden. Eerst toen nl., kon vrij zeker worden aangenomen dat, ondanks de nog steeds aanhoudende felle brand, het overig gedeelte van het bedrijf wel gespaard zou blijven.

's Nachts om 1 uur en in de voormiddag om 10 uur werden deze vergaderingen wederom gehouden.

Op 28 mei te 18.00 uur werd het aanjaagverband opgeruimd en werd met de nablussing begonnen, waarvoor het water van de waterleiding werd onttrokken. De nablussing werd verzorgd door Gennep en „Page”. Op 29 mei te 19.30 uur werd opnieuw in dubbel aanjaagverband gewerkt door de brandweer Nijmegen tot 31 mei te 20 uur. De brandweer Gennep rukte eerst in op 1 juni te 18.30 uur, doch moest daarna nog 2x uitrukken omdat in de oud-papier-voorraad weer vuur was opgelaaid. Vanaf 28 mei werd bij de nablussing gebruik gemaakt van twee bulldozers.

De schade

Geheel vernietigd werd de gehele grondstoffen-voorraad over een oppervlakte van plm. 6000 m² en een groot gedeelte van de oud papieropslag (25000 m²).

Geheel vernield werden de verwerkingsafdelingen voor watten en sanitaire papieren; terwijl de papierverwerkingsafdeling zeer zware brandschade heeft opgelopen. Het gezamenlijke oppervlak van het verbrande gebouw bedroeg plm. 6250 m².

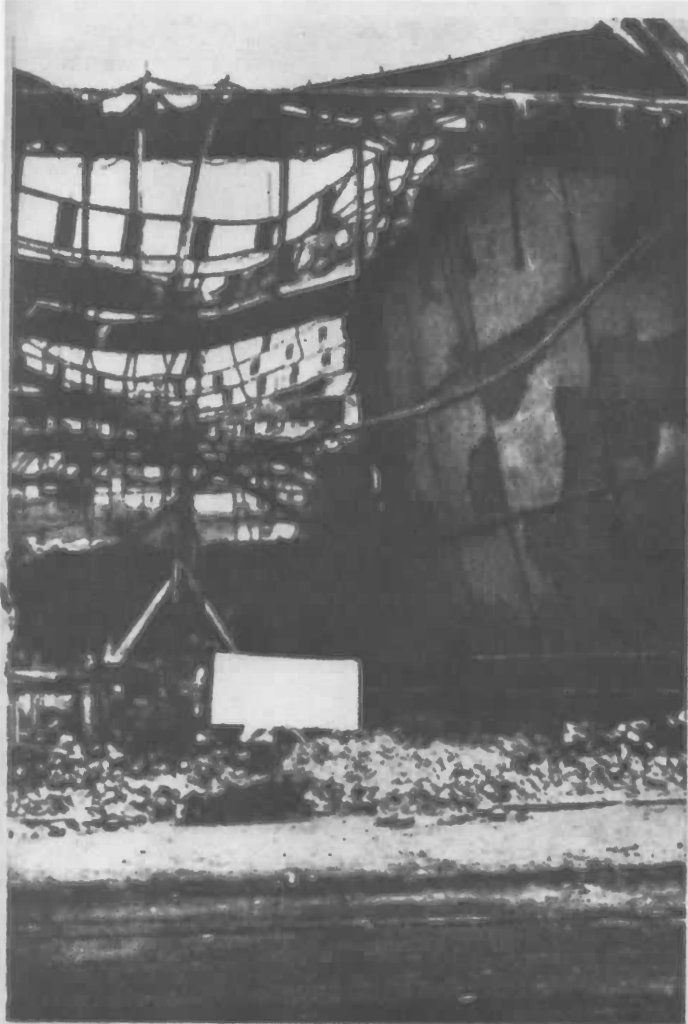
Behouden zijn gebleven de kantoorgebouwen, cantine, ketelhuis, laboratoria, alsmede 2/3 van de bedrijfsruimte waaronder het hart van de fabriek, de machinehal, waar twee papiermachines ter waarde van enkele miljoenen guldens stonden opgesteld.

De totale directe brandschade bedroeg ruim f 1.000.000,—.

De gebouwen, inventaris, grondstoffen e.d. waren voor 100% verzekerd. Het bedrijf was echter niet verzekerd tegen bedrijfschade.

Overzicht van de Hulpverlening

Gealarmeerde brandwerven	Tijdstip alarm	Uitgerukt met pers.		Afgel. stralen	Gebr. m. slang	Tijdstip intr.	benzine verbruik
Zuid Ooster	15.50	1 ms kv	10	6	580	28/5 18.00	40
Gennep	16.00	1 as gv	16	6	560	1/6 18.30	450
Nijmegen	16.10	2 as mv	23	9	1150	28/5 19.30	456
		1 ms mv	-				
Venlo	16.15	1 as gv	11	6	1275	28/5 18.45	293
		1 ms mv	-				
Boxmeer	16.16	1 as hd	4	4		27/5 22.50	15
		1 as gv	14	3	420	28/5 00.20	135
Cuyck	16.20	1 as gv	13	3	560	27/5 22.45	60
Ottersum	16.53	1 ms gv	15	-	160	28/5 06.00	100
Mill	17.50	1 as gv	17	3	540	28/5 06.10	203
		1 as mv	-				
Totaal: 8 corpsen		9 as 4 ms	123	40	5245		1752

De halfsteensmuur in stalen vakwerk van de oostelijke gevel.

Nablussing

Gennep en Nijmegen verzorgden de nablussing met een autospuut resp. twee motorspuiten groot vermogen. Hieraan werkten mede 54 brandweerlieden bij toerbeurten. Afgelegd werden daarvoor 1960 m brandslang aan 12 stralen. Aan brandstof werd daarbij verbruikt 1300 ltr. Ingeschakeld hierbij werden twee bulldozers.

Verzorging

Reeds in de aanvang van de blussingswerkzaamheden was de rode kruiscolonne afd. Gennep ingeschakeld voor de verpleging en verzorging. Er werd een cantine en noodverbandplaats ingericht. De verzorging liet niets te wensen over. Er was voldoende drank, zoals melk, limonade, chocola en koffie alsmede broodjes aanwezig. Van de 122 lichte gevallen voor een geneeskundige behandeling behoeften slechts 2 brandweerlieden en 1 ander voor een lichte rookvergiftiging doorgezonden te worden naar een ziekenhuis. Deze konden na behandeling direct naar huis.

Nabeschouwing

Hoe is het mogelijk dat deze brand in korte tijd een dergelijke grote omvang heeft genomen? Dit is alleen het gevolg van de slechte preventieve maatregelen.

De directie heeft het hier kennelijk economisch niet verantwoord geacht om op een bedrijf van naar schatting f 6.000.000,— enkele tienduizenden guldens te besteden aan de brandpreventie. De bluswatervoorziening was abominabel. Op het terrein waren slechts enkele brandkranen die gevoed werden door een eigen bedrijfswaterpomp, die bovendien niet berekend was op het gebruik bij het blussen van brand. De dichtstbijzijnde brandkraan van het gemeentelijk waterleidingbedrijf was meer dan 150 meter van de fabriek verwijderd. Open water was eerst op plm. 800 meter te bereiken. In tijd van oorlog, wanneer niet gerekend kan worden op snelle hulp van grotere brandweerorganisaties, was dit bedrijf, onder deze omstandigheden gegarandeerd geheel tot de grond toe afgebrand.

Was thans nabij het bedrijf een goede bluswatervoorziening van voldoende capaciteit aanwezig geweest dan had n.m.m. bij een snellere alarmering door het bedrijf, de brand een dergelijke omvang nimmer aan kunnen nemen.

Ook de constructie van het gebouw alsmede de verticale afscheidingen waren een voorbeeld zoals het nu net niet moet.

Wat de brandbestrijding betreft, hebben zich geen moeilijkheden voorgedaan. Reeds de alarmering van de hulpverlenende gemeente was duidelijk en volop voorzien van aanwijzingen. Loodsposten stonden uitgezet om de te hulp-snellende brandweren langs de kortste weg naar hun opstelplaatsen te leiden en de bevelvoerende commandant van Gennep had de gehele inzet reeds bij aankomst van de hulpverlenende brandweren overwogen, zodat geen onnodige tijd voor overleggen verloren behoeft te gaan. De samenwerking tussen de corporsen was uitstekend te noemen.

Het grote gemis, wat duidelijk werd gevoeld, was een centrale commandopost nabij de brand. Het contact was zeer moeilijk. Een commandowagen met versterkerinstallatie en mobielefoon

Foto Jan Waarma.

alsmede portofoons ontbraken, terwijl deze hier uitermate goede diensten hadden kunnen bewijzen, te meer omdat het vuurfront zo lang gerekt was. Het gemis van een plattegrond van het bedrijf was in het begin van de inzet eveneens een handicap.

Wat vooral bij het opbouwen van het aanjaagverband opviel, was dat niet al het materiaal genormaliseerd was. Bij het aanjaagverband waren hiervoor snel genoeg de nodige verloopkoppelingen gevonden maar later bij het ombouwen van de aanvalsslangleidingen kwam dit cuvel des te duidelijker naar voren. Het ware gewenst dat van hogerhand de normalisatie dwingend werd voorgeschreven!

Wat de nablissing betreft, kwam ook hier weer het duiveltje van het kostenvraagstuk bij het gebruik van bulldozers uit het bekende doosje. Aangezien Mr. Schuyt nog onlangs in het aprilnummer van ons orgaan hierop gewezen heeft, kan een beschouwing hierover nu achterwege worden gelaten en volstaan worden met de mededeling dat ook hier de ervaring het gestelde door Mr. Schuyt bewezen heeft.

H. J. E. M. Woudberg

Brw. Venlo

Foto Jan Waarma.